

Õiguskantsler

Teie 15.08.2022 nr

Meie 23.08.2022 nr 7-4/221163/2204367

Õpetaja kvalifikatsiooninõuded

Lugupeetud []

Küsisite, miks ei vasta Teie kvalifikatsioon inglise keele õpetajana enam nõuetele. Selgitasite, et lõpetasite Tallinna Ülikooli rekreatsioonikorralduse eriala 2002. aastal ning läbisite kaheaastase Tallinna Ülikooli inglise keele ja kultuuri koolitusprogrammi koos ainedidaktika ja praktikaga. Aastatel 2008–2018 töötasite [] Põhikoolis inglise keele õpetajana. Selgitasite, et selles koolis töötades vastas Teie kvalifikatsioon nõuetele, kuid nüüd enam mitte. 2019. aasta augustist alates töötate [] Põhikooli inglise keele õpetajana.

Mõistan Teie olukorda. Aastal 2013 tehti õpetaja kvalifikatsiooninõuetes oluline muudatus: lisandus õpetajakutse nõue, mida varem kvalifikatsiooninõudeks ei peetud. On tavapärane, et aja jooksul ühiskonna ootused ja vajadused muutuvad ja seetõttu muudetakse ka õigusakte. 2013. aastal kehtestati ka erandid varem hariduse omandanud ja koolis töötanud õpetajatele, kuid Teile need erandid paraku ei kohaldu.

Kirjutasite, et olete lõpetamas Tartu Ülikooli võõrkeelesõpetaja magistriõpet. Kuna Tartu Ülikoolil on õigus anda õpetajakutse ka võõrkeelesõpetaja õppekava lõpetajatele (vt Kutsekoja kodulehel [kutse andja õigused](#)), peaks Teie kvalifikatsioon pärast Tartu Ülikoolis magistrikraadi ja õpetajakutse omandamist vastama nõuetele.

1. Põhiseaduses ei ole õpetajate kvalifikatsiooninõudeid sätestatud. Õpetajate kvalifikatsiooninõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) (PGS) § 74 lg 5). PGS § 75 lõikes 4 on täpsustatud, et üks õpetaja kvalifikatsiooninõue on kõrgharidus ja PGS § 74 lõike 5 alusel kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele vastavad pedagoogilised teadmised ja oskused.

2. Haridus- ja teadusminister kehtestas Riigikogu volitust silmas pidades õpetaja kvalifikatsiooninõuded 29.08.2013 määrusega nr 30 „[Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded](#)“. Need nõuded hakkasid kehtima 01.09.2013. Kuigi määruse kehtestamisega muutusid varem kehtinud õpetaja kvalifikatsiooninõuded, ei saa sellist muutust pidada lubamatuks. Ühiskonna ootuste ja vajaduste muutumisel muudetakse ka õigusakte.

3. Selle määruse § 3 lõike 1 kohaselt on põhikooli- ja gümnaasiumiõpetaja kvalifikatsiooninõuded magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ning õpetajakutse. Määruse § 3 lõige 4 näeb ette, et määruse § 3 lõikes 1 nimetatud õpetajakutse saadakse ülikoolis

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

pärast õpetajakoolituse õppekava läbimist või kutset andva organi juures pärast õpetajaametiks vajalike pedagoogiliste teadmiste ja oskuste tõendamist. Õpetajate pedagoogilised kompetentsid on kirjeldatud õpetaja kutsestandardis.

4. Seega koosneb õpetaja kvalifikatsioon alates 01.09.2013 kahest komponendist: tasemeharidus (magistrikraad) ja õpetajakutse. Määrus ei nõua, et magistrikraad peab olema omandatud õpetajakoolituse õppekaval. Pärast õpetajakoolituse õppekava läbimist saadav magistrikraad on siiski hea selle poolest, et siis saab ülikoolilt taotleda ka õpetajakutset. Seega pole enam vaja kutse andja juures kutset taotleda. Seejuures tuleb siiski tähele panna, millal magistrikraad omandati (vt [kutse andmise õigusi Kutsekoja kodulehelt](#)).

5. Pole välistatud, et inimene ei omanda magistrikraadi mitte õpetajakoolituse õppekaval, vaid saab magistrikraadi mõnel muul õppekaval. Nõutud pedagoogilised teadmised ja oskused võib ta omandada näiteks täienduskoolitusel ja praktilise töö kaudu ning õpetajakutset taotleda kutse andja juures (vt infot Kutsekoja kodulehelt, [õpetaja kutsete andmise korra](#) p 2.1).

6. Teie olete lõpetanud Tallinna Pedagoogikaülikooli (Tallinna Ülikooli) rekreatsioonikorralduse erialal. Isegi kui Teie omandatud tasemeharidus võrdsustatakse magistikraadiga, ei nähtu kutseregistrist ega Teie esitatud dokumentidest, et Teil oleks õpetajakutse. Seega ei vasta Teie kvalifikatsioon määruse § 3 lõikes 1 esitatud nõuetele.

7. Määruses kehtestati õpetajate kvalifikatsiooninõuetest ka erandid, millal loetakse õpetaja kvalifikatsioon nõuetele vastavaks.

8. Määruse § 5 lõikes 1 on öeldud, et põhikooliõpetaja kvalifikatsiooninõuded on täitnud ka need inimesed, kes on töötanud enne määruse jõustumist (01.09.2013) põhikoolis või gümnaasiumis õpetajana, õppealajuhatajana või kutseõppeasutuses üldharidusainete õpetajana ning kes on enne määruse jõustumist omandanud pedagoogilise keskeri- või kõrghariduse. Õpetaja kvalifikatsiooninõuded loetakse täitnuks ka enne määruse jõustumist põhikoolis või gümnaasiumis õpetajana või õppealajuhatajana või kutseõppeasutuses üldharidusainete õpetajana töötanud inimesed, kes on omandanud kõrghariduse enda õpetatavas aines ja kellel on pedagoogilised teadmised ja oskused. Alates 1. juunist 2002 Eesti hariduse infosüsteemis registreeritud õppekavade puhul käsitletakse kõrgharidusena magistikraadi.

9. Paraku ei saa Teie kvalifikatsiooni lugeda nõuetele vastavaks ka erandi alusel, sest Te pole enne määruse jõustumist omandanud enda õpetatavas aines kõrgharidust ega pedagoogilist keskeri- või kõrgharidust.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise